

forhold og Forsvarsvæsen, men mest vel Byernes Stilling og økonomiske Forhold. Derved bliver den foreliggende Udgave et meget vigtigt Bidrag til Belysning af de 16 Aars indre Historie.

J. A. F.

Arkivsekretær Gerhard L. Grove's velbekendte Interesse for den danske og nederlandske Flaades Historie i det 17. Aarh. har givet sig et fornyet Udslag i en lille Bog: *Til Orlogs under de Ruyter* (1909). Dens Hovedindhold er en Udgave af de i det kgl. Bibl. bevarede Dagbogsoptegnelser af den danske Sømand Hans Svendsen, medens han som Sømand i hollandsk Tjeneste deltog i Nederlandenes paa Omkiftelser rige Krig med England 1665—67. Optegnelserne giver en Del nye Enkeltheder til Begivenhedernes Historie og viser deres Forf.'s lagtagelsesevne. Tillige er Svendsen jo en Slags Type paa de mange Danske og især Nordmænd, der paa den Tid fik deres maritime og militære Uddannelse paa Nederlandenes Flaader. I en Indledning har Hr. Grove belyst dette Forholds almindelige Karakter, som nu afdøde Daae tidligere havde berørt i et lille Skrift; lidt vildledende er det derimod, naar han taler om Englænderne som Havets Beherskere i det 17. Aarh. En anden Del af Indledningen giver en kyndig Udsigt over Søkrigens Gang 1665—67. Til Bogen er knyttet en Række gode Illustrationer, baade gamle Kort, Søbilleder og Portræter, imellem de sidste Fotografier efter Peter Lely's Malerier i Greenwich Hospital af engelske Admiraler.

J. A. F.

Hr. Eiler Nystrøm's Bog *Offentlige Forlystelser i Frederik den Sjettes Tid* (1910) behandler et i og for sig spinkelt Emne, Casorti'ernes, Pricernes og Pettoletti'ernes Pantomimer og akrobatiske Forestillinger paa Københavns Forstadsteatre. Alligevel har Bogen sin ikke ringe Værdi. Alle rede Pricernes senere Betydning for den danske Ballet retfærdiggør, at der dvæles ved deres Families Historie, og Pjerrot og Harlekin har spillet en saa stor Rolle for København, at man gerne vil vide Besked med deres første Dage herhjemme. Men hertil kommer, at det lille Skrift er et Mønsterarbejde i Retning af Grundighed, og at Forf. giver hele sin

Skildring en interessant kulturhistorisk Baggrund. Bogen er paa een Gang omhyggelig, velskreven og fornøjelig. J. A. F.

M. Mackeprang har i *Nordslesvig 1864—1909* (1910) givet en særdes indgaaende og paalidelig Skildring af vore Stamme-frænders Vilkaar siden Adskillelsen fra Kongeriget. Med overordentlig Flid har Forf. samlet og gennemarbejdet et meget stort og spredt Stof, og til, hvad han har hentet fra trykte Kilder, blandt hvilke de sønderjydske Blade har været af særlig Vigtighed, har han været saa heldig at kunne føje adskillige Oplysninger fra private Breve. Man følger de ydre Tildragelser, der har bestemt Nordslesvigs Skæbne og den preussiske Regerings skiftende Holdning; man ser, hvorledes alt dette har virket paa og er blevet optaget af Nordslesvigerne, og naar Forf. her ingenlunde dækker over, at der til Tider har været ret ulige Meninger om, hvad Vej man skulde følge, og alvorlige Brydninger mellem Danskhedens Forkæmpere, har han vidst at lade hver Retning selv komme til Orde og motivere sin Opfattelse. Ogsaa overfor Tyskerne er hans Skildring præget af en vidtgaaende Objektivitet, og Forholdene er saaledes, at netop derved kommer hans Skildring til at virke desto kraftigere. Man kunde vel have ønsket lidt stærkere Fart og Farve over Fremstillingen, og naar Forf. har leddelt Stoffet efter meget korte Tidsafsnit, har dette noget skadet hans Karakteristik af de ledende Personligheder. Men hele Bogen er gennemtrængt af en stille Varme; man føler, at den er skrevet af en Mand, som er født dernede og siden, omend bosat og virkende i Kongeriget, dog stadig har haft sit Hjerte med i sine Landsmænds haarde Kampe. I sig selv er Skriftet et smukt Vidnesbyrd om, hvor højt vor Historieskrivning staar i Objektivitet, og den viser tillige Vej til et Omraade, som endnu ligger næsten urørt hen, Slesvigs indre historiske Udvikling, Sønderjylland ikke skildret blot som Stridsæblet mellem Danmark og Tyskland, men set indefra. Kr. E.

A. Collett's *Gamle Christiania Billeder*, der udkom første Gang 1893, er udgivet paany (Chrania, 1909) og det i helt anden Skikkelse, med Omarbejdelse af Teksten, Tilføjelse af nye Kapitler og ikke mindst med en betydelig Forøgelse af